

Midterm Conference of the European Sociological Association Sexuality Research Network: “Making a Difference: the Hope and Promise of Sexuality Studies“

Zagreb, 28. i 29. rujna 2023.

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, 28. i 29. rujna 2023. godine, održana je konferencija *Making a Difference: the Hope and Promise of Sexuality Studies* koju je organizirala Sexuality Research Network pri *European Sociological Association* (ESA) u suradnji s Odsjekom za sociologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Hrvatskim sociološkim društvom (HSD). Dobrodošlicu sudionicima i izlagačima u ime Filozofskog fakulteta poželjeli su Miljenko Jurković, a u ime Grada Zagreba Gordan Bosanac. Potom je konferenciju službeno otvorila koordinatorica Sexuality Research Network Isabel Crowhurst, nakon čega su slijedile kratke uvodne riječi pročelnice Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta Jane Vukić te predsjednice organizacijskog odbora Tanje Vučković Juroš. Značenje konferencije ogleda se u stvaranju novih ideja te poticanju dijaloga s ciljem raspravljanja o aktualnim problemima, ne samo u području istraživanja seksualnosti, nego i o sveopćim promjenama u društvu vezanima uz tu temu.

Nakon službenog otvorenja započela je plenarna rasprava na temu *Troubling Gender & Sex in Southeastern Europe*. Raspravu je moderirala Tanja Vučković Juroš, a raspravi su pridonijeli Roman Kuhar (Sveučilište u Ljubljani), Emilia Slavova (Sveučilište u Sofiji), Aleksandar Štulhofer (Sveučilište u Zagrebu) i Adriana Zaharijević (Sveučilište u Beogradu). Panelisti su raspravljali o diskurzivnim promjenama te o ulozi religijskih i ostalih aktera u antirodnom mobilizacijama u regiji.

Konferencija se nastavila u pet paralelnih sesija. U prvoj sesiji izlagali su Maja Gergorić (Sveučilište u Zagrebu), Rok Smrdelj (Sveučilište u Ljubljani) i Romain Biesemans (Sveučilište Libre de Bruxelles/Cevipol). Teme rasprava kretale su se oko rađanja i rasta antirodnog pokreta u postkomunističkoj Europi, argumenata protiv “rodne teorije“ i usporedbe antirodnog pokreta u španjolskoj politici s naglaskom na stranke VOX i Partido Popular. U drugoj sesiji izlagali su Ivana Radačić i Marija Antić (Sveučilište u Zagrebu), Anastasia Diatlova (Sveučilište u Helsinkiju) te Marco Bacio i Cirus Rinaldi (Sveučilište u Palermu). U okviru te sesije održana je rasprava o iskustvima osoba koje prodaju seksualne usluge, kao i o temama novca, identiteta i želje. Osim toga, ispitan je rast online eskort usluga u Švedskoj i Italiji te kako je seksualno zapošljavanje povezano s homoseksualnim identitetom. U trećoj je sesiji, stjecajem okolnosti, izlagala samo Martina Molinari (Sveučilište u Genovi) koja je za svoju temu o izazovima rodnog identiteta i svježim pogledima na određivanje roda pri rođenju u Europi, imala vrlo zainteresiranu publiku. Posebno bismo istaknuli i četvrtu sesiju pod nazivom “From tangled sheets to clear narratives: How sexuality studies is reshaping historical and literary research in Slovenian academia“ s panelistima Anom Cergol Paradiž (Sveučilište u Ljubljani), Katjom Mihurko Poniž (Sveučilište u Novoj Gorici) i Darkom Ilinom (Sveučilište u Novoj Gorici). U toj sesiji Cergol Paradiž je izlagala o izvanbračnom majčinstvu u Sloveniji između 1850. i 1941., dok je Mihurko Poniž ispitala kako je ženska seksualna želja prikazana u djelima Zofke Kveder između 1878. i 1926., a Ilin je kroz objektiv Ivana Cankara raspravljao o seksualnosti u književnim djelima Lojza Kraighera. Panel je bio usmjeren na to kako teorije povezane sa seksualnošću mijenjaju način na koji se povijest i književnost proučavaju i analiziraju u slovenskim akademskim krugovima. U petoj

je sesiji Gustavo Borges Mariano (Sveučilište u Coimbri) istraživao granice diskursa u prevođenju politika obrazovanja o seksualnosti u Portugalu. Kroz diskurs o seksu, seksualnosti i rodnom identitetu, Jordan McLellan (Sveučilište u Cambridgeu) ispitao je politiku reprezentacije i konstrukciju djetinjstva u britanskoj politici. Konačno, treće je izlaganje imala Shari Derksen (California Institute of Integral Studies) koja je govorila o pravima djece u odnosu na seksualno građanstvo i kritičke studije seksualnosti, fokusirajući se na “nevidljivu seksualnu većinu”.

Tijekom pauze za ručak u Vijećnici Fakulteta sudionici konferencije upoznali su autora Koena Sloomackersa (City, Sveučilište u Londonu) i njegovu knjigu o seksualnim politikama i pristupanju Srbije u EU “Coming in. Sexual politics and EU accession in Serbia”. Kroz sesiju su nas vodili Maja Gergorić (Sveučilište u Zagrebu) i Ivan Tranfić (Scuola Normale Superiore u Pisi).

U drugom dijelu dana ponovno su uslijedile paralelne sesije. U prvom bloku, u tematskoj šestoj sesiji pod nazivom “Making room makes all the difference – intersections of sexual, gender and age diversity in the context of the Southern Europe” izlagali su sociolozi sa Sveučilišta u Coimbri. Mara Pieri govorila je o starenju i ranjivosti *queer* populacije dok je Ana Lúcia Santos razmatrala povijesne aspekte roda na natjecanju u ženskoj atletici. Joana Brilhante potom je izlagala o dobi i geografskoj izolaciji kao značajnim kategorijama koje treba uzeti u obzir pri razmišljanju o vidljivosti LGBTQ osoba. Sesiju je svojim izlaganjem zaključila Ana Cristina Santos koja je razmatrala status starijih *queer* osoba u razdoblju heteronormativnog *ageisma*. U sedmoj sesiji izlagale su Leja Markelj (Mirovni institut u Ljubljani), Isabel Crowhurst (Sveučilište u Essexu) i Agata Dziuban (Sveučilište Jagiellonian u Krakovu). Na sesiji su izlagale o pružanju seksualnih usluga, procesu intimizacije i emocionalnim aspektima seksualnog rada

te pravnim i poreznim okvirima pružanja seksualnih usluga u Poljskoj. Iduća sesija također je bila puna zanimljivih tema. Na sesiji je Lee Gregory (Sveučilište u Nottinghamu) govorio o financijskoj nesigurnosti LGBTQ+ osoba, Yerong Zhao (Sveučilište u Tohoku) predstavio je odnos diskriminacije i želje za nastavkom rada LGB osoba u japanskim korporacijama, a Mona Motakef (Tehničko sveučilište u Dortmundu) govorila je o diskriminaciji i normalizaciji LGBTIQ+ obitelji u Njemačkoj. Na kraju je Marianna Coppola (Sveučilište u Salernu) govorila o potrebi za normalizacijom i novim oblicima društvene diskriminacije u životu transrodnih parova. Konačno, sesija devet započela je izlaganjem Nine Perger (Sveučilište u Ljubljani) i Senje Pollak (Institut Jožef Stefan) na temu gledišta LGBTIQ+ u medijskom izvješćivanju. Zsuzsanna Vidra i Enkő Virágh (Fakultet obrazovanja i psihologije, Budimpešta) izlažu analizu antirodnih diskursa u politikama obitelji i socijalne skrbi. Sandra Šević (Sveučilište u Zagrebu) i Ivan Tranfić (Scuola Normale Superiore u Pisi) govorili su o ulozi religioznosti i religijskog aktivizma u društvenim stavovima o pitanjima vezanim uz seksualnost, a Ivett Szalma i Judit Takács (Centar za društvene znanosti, Budimpešta) predstavile su različite stavove prema pravima na posvajanje i roditeljskim vještinama istospolnih parova u Europi.

Na kraju prvog dana, u desetoj sesiji izlagali su Nerilee Ceatha (University College Dublin); Mafalda Esteves i Ana Cristina Santos (Sveučilište u Coimbri) te Cyrus Rinaldi i Marco Bacio (Sveučilište u Palermu). Rasprava je bila bogata temama mladih koji su pripadnici LGBTQ+ skupine te su nam Rinaldi i Bacio predstavili odnos talijanske LGBTQ+ mladeži i njihovih roditelja. U jedanaestoj sesiji sudjelovali su Alexandra Sipos i Ivett Szalma (Centar za društvene znanosti, Budimpešta), Antonina Lewandowska (Sveučilište u Varšavi) te Dominika Gryf, Aleksandra Wziątek i Michalina Zienkiewicz

(Sveučilište u Varšavi). Sesija je obuhvatila pregršt zanimljivih tema – reproduktivne politike u Mađarskoj, iskustva žena s pobačajem u Poljskoj, istraživanje seksualnog nasilja u akademskoj zajednici u Poljskoj. Na dvanaestoj sesiji Christian Klesse (Manchester Metropolitan University) govorio je o sporazumnoj nemonogamiji i pitanju seksualne pravde – razmišljajući kroz četiri manifesta. Izlaganje Nicole Braida (Sveučilište u Torinu) nastojalo je predstaviti intimne prakse, teorije i identitete u transformaciji kroz rezultate longitudinalne studije o sporazumnim nemonogamijama u Italiji. Konačno, Tal Braverman i Tal Litvak Hirsch (Sveučilište Uriel Ben Gurion) govorili su o izazovima i načinima suočavanja u sporazumno nemonogamnim vezama. Završno, Eva Midden (Sveučilište u Utrechtu) govorila je o konceptu vjernosti i njegovu preispitivanju kroz feminističku perspektivu. U trinaestoj sesiji najprije su nam o afektivnim i seksualnim dinamikama heteroseksualnih parova govorile Iolanda Maciel Fontaínhas i Ana Maria Brandão (Universidade do Minho). Genovefa Zafeiridou (Sveučilište na Cipru) izlagala je dva rada, jedan o “ekonomiji sekstinga” i načinu na koji utječe na društvene slike djevojaka te drugi o muškosti i očinstvu na Cipru. River Újhadbor (King’s College London) i PJ Annand (Sveučilište u Surrey) zaključile su sesiju pričom o utjecaju feminističkih i dekolonijalnih pristupa u projektu “Queering Shelter”. Time je, s jednom plenarnom raspravom, jednim predstavljanjem knjige i trinaest paralelnih sesija, završio prvi dan konferencije.

Drugi je dan započeo četirima paralelnim sesijama. U četrnaestoj sesiji Anna Ractecka (Sveučilište Jagiellonian, Krakow) pozabavila se priznavanjem (*recognition*) kao istraživačkom metodom kroz svoje iskustvo istraživanja prava seksualnih radnica u Poljskoj. Paula Batista (Sveučilište u Michiganu, Ann Arbor) problematizirala je *queer* fenomenologiju i jednadžbu erotike u terenskom

radu. U petnaestoj sesiji su Tom Witney (University College London/Open University) i Jacqui Gabb (Open University) govorili o LGBTQ+ digitalnoj intimnosti i aplikacijama za upoznavanje putem interneta. Zatim su Brian Heaphy, Jaime Garcia Iglesias i Neta Yodovich (Sveučilište u Manchesteru) govorili o seksualnosti, aplikacijama za upoznavanje putem interneta te promjenama u navikama *dejtanja*, posebice za razdoblje tijekom i nakon pandemije COVID-19. Erinne Paisley (Sveučilište u Amsterdamu) je pak izlagala o *hook-up* kulturi koju je istraživala putem aplikacije Hinge. Sesija je završena izlaganjem Jacoba Bloomfielda (Sveučilište Konstanzu) o američkom pjevaču Little Richardu i njegovom statusu *queer* ikone. Šesnaestu sesiju na temu seksualnog/spolnog odgoja otvorile su Ana Maria Brandão i Tânia Machado (Sveučilište u Minhou) s temom podučavanja o rodnosti i seksualnosti. Tim Prezelj (Sveučilište u Ljubljani) govorio je o spolnom odgoju u Sloveniji, a Stefan F. Ossmann (Sveučilište u Beču) je u predavanju zanimljivoga naslova “Podučavanje učitelja” rekao nešto više o tome kako spolni odgoj uvesti u školsku nastavu. Sedamnaesta se pak nastavila predavanjem Tiaga Machada Coste (Sveučilište u Nottinghamu) na temu antirasističkih seksualnih kultura. Julio D’Angelo Davies, Julia O’Connell Davidson i Maeli Farias (Sveučilište u Bristolu) govorili su o povijesti ropstva te uspoređivali seksualnost, seksualni rad i prakse slobode nekad i sad. Na kraju je Paul Ryan (Sveučilište u Maynoothu) govorio o izazovima zajedničkog kreiranja istraživanja seksualnog rada.

Drugi blok paralelnih sesija otvorili su Jon Binnie i Christian Klesse (Manchester Metropolitan University) izlaganjem o praksama hranjenja i političkoj solidarnosti u LGBTQ+ aktivizmu. Nakon toga je analizu parade ponosa u Budimpešti prezentirala Alexandra Sipos (Centar za društvene znanosti, Budimpešta). Maria Louise Hansen (Sveučilište u Oslu) govorila je o ulozi

mjesta u pričama o seksualnim susretima, a Richard Rawlings (Sveučilište Northumbria) govorio je o *queer* društvenim prilikama u ruralnim područjima te rezultatima koje je postigao u svojoj kvalitativnoj studiji. Izlaganje Sare McHaffie (Sveučilište Northumbria), u devetnaestoj sesiji, fokusiralo se na autistične žene koje istodobno djeluju kao aktivistkinje i akademkinje, a proučava njihovu ulogu i doprinos u feminističkim pokretima te raspravama o pitanjima vezanim uz rod. Chiara Paglialonga (Sveučilište u Padovi) izlagala je o viđenju vlastitoga tijela i seksualnosti žena s invaliditetom u Italiji. Posljednje izlaganje sesije održao je Samuel Ludmila Feline Constantin (Sveučilište Vincennes Saint Denis Pariz) o povezanosti anoreksije, rodne i seksualne raznolikosti te primijenio koncepta “queering” za razumijevanje anoreksije iz alternativne perspektive.

U 20. sesiji Barbara Rothmüller (Sveučilište Sigmund Freud Beču) uvela nas je u temu obećanja i granica psihomedikalizacije seksualnog užitka. Amy E. Middleton (Sveučilište u Brightonu) predstavila je svoju longitudinalnu, interpretativnu, fenomenološku studiju koja istražuje iskustva seksualnosti prije i nakon poroda. Anna Temkina (Sveučilište Ben-Gurion /EUSPb) i Maya Lavie (Sveučilište Ben-Gurion) govorile su o seksualnoj subjektivnosti i djelovanju žena starijih od 50 godina, a Ruth Flanagan (Sveučilište u Belfastu) dotaknula se seksualnih iskustva i seksualne pismenosti žena tijekom odrastanja u religiozno-konzervativnom društvu. Iduća je sesija bila hibridnog karaktera. Za početak je Mark Bibbert (Sveučilište u Kasselu) govorio o kritikama usmjerenim prema lutkama na napuhavanje te je potom Zhou Zihao (Baptističko Sveučilište u Hong Kongu) preko Zooma govorio o praksi analnog spolnog odnosa bez penetracije kod kineskih muškaraca homoseksualne orijentacije, a Daniel Fiaveh (Sveučilište u Cape Coasta) je, također preko Zooma, održao zanimljivo predavanje o politikama i

diskursu vezanima uz masturbaciju. Konačno, Maria Madalena d’Avelar (Sveučilišni institut u Lisabonu) u svom je *online* izlaganju govorila o kulturnim diskursima ženske seksualnosti i majčinstva te seksualnosti žena tijekom trudnoće i nakon poroda. Na 22. sesiji Cesare Di Feliciano (Manchester Metropolitan University) govorio je o pristupu uslugama vezanima uz seksualno zdravlje, Rachel Eastham (Sveučilište u Lancasteru) o mogućnostima poboljšanja pristupa zdravstvu LGBTQ+ mladeži, nakon čega je Felix McNulty (Sveučilište u Lancasteru) govorio o aspektima mentalnog zdravlja za LGBTQ+ mlade. Iduću sesiju svojim je zanimljivim izlaganjem započela Ziwen Cui (University College London) koja je govorila kako mladi stječu znanja o seksualnosti putem društvenih mreža u Kini. Potom su Yener Bayramoğlu i Christian Klesse (Manchester Metropolitan University) predstavili zanimljivo istraživanje o turskoj *queer* dijaspori u digitalnom dobu. Analizu seksualizacije slavne osoba putem Buzzfeed videa “Celebrities reading thirst tweets” predstavila je Neta Yodovich (Sveučilište u Manchesteru). Toj se sesiji pridružila i Dora Jandrić (Sveučilište u Birminghamu) koja je izvorno trebala izlagati u otkazanoj 24. sesiji, a govorila je o starijim pripadnicima LGBTQ+ skupina u Ujedinjenom Kraljevstvu. Posljednja, 25. sesija konferencije pod nazivom “Towards decent work for sex workers” bila je hibridnog formata, a vodila ju je, iz Zagreba, Marjan Wijers (Sveučilište u Essexu) koja je također izlagala o eksploataciji seksualnih radnika. Preostala dva izlaganja održana su putem Zooma: Rebecca Rose Nocella (Sveučilište u Readingu) govorila je o *content* kreatorima u pornografskoj industriji i njihovom statusu zaposlenih, dok je Isotta Rossoni (Sveučilište u Leydenu) govorila o sigurnosti seksualnih radnika kao aspektu dostojanstvenog rada. Toj se sesiji preko Zooma pridružila i Sabrina Sánchez (ESWA – European Sex Workers Rights Alliance) kao diskutantica.

Završni plenarni okrugli stol, kojim je konferencija završena, okupio je istaknute autore koji su predstavili svoje nove knjige iz područja istraživanja seksualnosti. Elena Zambelli (Sveučilište Lancaster) u knjizi "Sexscapes of Pleasure: Women, Sexuality and the Whore Stigma in Italy" istražuje pitanja i stigmatizaciju ženske seksualnosti u Italiji, a Mara Pieri (Sveučilište u Coimbri) u knjizi "LGBTQ+ People with Chronic Illness. Chroniqueers in Southern Europe" raspravlja o intersekcijama seksualne orijentacije i kronične bolesti. Spomenute je knjige problematizirala Isabel Crowhurst (Sveučilište

u Essexu). Treća knjiga na ovom okruglom stolu bila je "Judith Butler and Politics" Adriane Zaharijević (Sveučilište u Beogradu) u kojoj se analizira kako teorija Judith Butler utječe na razumijevanje političkih pitanja, odnosno njezinu primjenu u kontekstu suvremenih društava. Knjigu je komentirao Christian Kleese (Manchester Metropolitan University). Na taj način je, nakon jedanaest održanih paralelnih sesija i jednoga plenarnog okruglog stola, završio i drugi dan, a time i vrlo živahna konferencija "Making a Difference: the Hope and Promise of Sexuality Studies".

Marijan Jurić-Kaćunić

Student Sveučilišta u Splitu

Lana Katarina Franović

Studentica Sveučilišta u Zagrebu

Anđela Jelača

Studentica Sveučilišta u Zagrebu